

Startside>Familierechtige forhold og arv>Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

På det civilretlige område vil verserende sager og sager, der er indledt inden overgangsperiodens udløb, fortsætte i henhold til EU-retten. E-Justice-portalen vil – i overensstemmelse med en aftale med Det Forenede Kongerige – fortsat indeholde relevante informationer vedrørende Det Forenede Kongerige indtil udgangen af 2022

Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Skotland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

I Skotland kaldes en forælders rettigheder og forpligtelser "forældreansvar og forældrerettigheder".

En person, der har forældreansvar over for et barn, bør så vidt muligt og i barnets tarv:

- beskytte og fremme barnets sundhed, udvikling og velfærd
- give barnet anvisninger og vejledning på en måde, der passer til barnets udviklingsstadium
- regelmæssigt pleje en personlig forbindelse og direkte kontakt med barnet, hvis barnet ikke bor sammen med den pågældende forælder
- fungere som barnets retlige repræsentant.

En person har rettigheder for at kunne leve op til sit ansvar. Forældrerettighederne er:

- at have barnet boende hos sig eller på anden måde fastsætte barnets bopæl
- at kontrollere og styre barnets opdragelse på en måde, der passer til barnets udviklingsstadium
- regelmæssigt at pleje en personlig forbindelse og direkte kontakt med barnet, hvis barnet ikke bor sammen med den pågældende forælder
- at fungere som barnets retlige repræsentant.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Et barns mor har automatisk forældreansvar og forældrerettigheder. Et barns far har forældreansvar og forældrerettigheder, hvis:

- han var gift med moren på tidspunktet for undfangelsen eller senere
- han har registreret sit barns fødsel sammen med moren efter den 4. maj 2006
- han og moren har udfyldt og indgivet en aftale på en standardformular (se svaret på spørgsmål 5 nedenfor)
- han har fået dem tildelt af en domstol.

Enhver, der er nært knyttet til et barn, kan anmode domstolen om forældreansvar og forældrerettigheder.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ja. En domstol kan tildele en person, der ikke er barnets forælder, forældreansvar og forældrerettigheder, eller den kan udpege en person som væрге.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt eller separeret, påvirker dette ikke i sig selv, hvem der har forældreansvar og forældrerettigheder. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed om, hvad der er bedst for deres barn, kan den ene eller begge anmode retten om at afgøre spørgsmålet. Domstolen skal tage hensyn til det pågældende barns tarv. Den må kun træffe en afgørelse, hvis dette er bedre for barnet end at undlade at træffe en afgørelse. Domstolen skal også under forbehold af barnets alder og modenhed tage hensyn til eventuelle synspunkter, som barnet ønsker at give udtryk for.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis der foreligger en aftale, der tildeler faren forældreansvar og forældrerettigheder, skal den være udfærdiget på en standardformular og registreret for at få retsvirkning. Formularen findes på den skotske regerings websted [Scottish Government's website](http://www.scottish.gov.uk).

Hver forælder skal underskrive aftalen under overværelse af et vidne, som skal være fyldt 16 år, og som også skal underskrive aftalen. Den samme person kan være vidne til begge underskrifter. Aftalen skal registreres i retsbogen *Books of Council and Session*, mens moren stadig har det forældreansvar og de forældrerettigheder, hun havde på det tidspunkt, aftalen blev underskrevet.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Der findes en række forskellige metoder til "alternativ konfliktløsning". Disse omfatter:

- familieretlig mægling (hvor en mægler giver familiemedlemmer mulighed for at tale om deres bekymringer, undersøge mulighederne og nå til enighed om vejen frem)
- mægling (hvor mægleren er en jurist, der også har ret til mægling)
- voldgiftssager (hvor parterne er enige om at udpege en såkaldt "voldgiftsmand" til at afgøre en tvist og til at være bundet af voldgiftsmandens afgørelse)
- samarbejdsret (hvor begge parter har en advokat, og advokaterne er enige om at forsøge at løse tvisten uden om retten).

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Dommeren kan træffe afgørelser om:

- forældreansvar
- forældrerettigheder
- værgemål
- forvaltningen af et barns ejendom.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Enhver person med forældreansvar og forældrerettigheder over for et barn bør inddrages i beslutninger vedrørende dette barn. Hvis kun én forælder har forældreansvar og forældrerettigheder, kan den pågældende forælder træffe beslutninger i alle spørgsmål uden at høre den anden forælder.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Hvis begge forældre har det fulde forældreansvar og de fulde forældrerettigheder over for et barn, har de begge ret til at have barnet boende hos sig eller på anden måde til at fastsætte barnets bopæl. Hvis barnet bor sammen med den ene af dem, har den anden ret til regelmæssigt at pleje en personlig forbindelse og direkte kontakt med barnet.

Det generelle princip er, at begge forældre så vidt muligt, bør bidrage til børnenes opdragelse, når det er praktisk muligt og i barnets tarv. Hvis forældrene ikke kan blive enige, kan retten afgøre, hvem barnet skal bo hos, og hvornår. Retten har mulighed for at træffe afgørelse om, at et barn skal have bopæl hos forskellige personer på forskellige tidspunkter.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

i. En sag vedrørende forældreansvar kan enten anlægges ved *Court of Session* (retten i første instans) eller i *Sheriff Court* (kredsdomstolen). Begæringen kan fremsættes inden for rammerne af en almindelig sag om skilsmisse eller separation.

Man kan selv vælge, hvilken domstol man ønsker at benytte. Hvis der ikke foreligger nogen begæring om skilsmisse eller separation, har retten i første instans kompetence til at behandle en begæring om forældreansvar, hvis barnet har sin sædvanlige bopæl i Skotland, og kredsdomstolen har kompetence til at påkende en sag, hvor barnet har sin sædvanlige bopæl i den retskreds, hvor domstolen ligger. Hos domstolsstyrelsen,

[Scottish Courts and Tribunals Service website](#), kan man få et kort med kontaktoplysninger og adresser på de forskellige domstole.

iii. En begæring vedrørende forældreansvar og rettigheder skal indgives i form af en stævning til retten i første instans og kredsdomstolen. Ligesom i skilsmisssager har hver domstol sit eget regelsæt, der angiver, hvilken form en sådan begæring bør antage. Se punkt 11, stk. 6, på siden om [skilsmisse](#). *Formaliteter og dokumentation*

iv. Der opkræves et gebyr i retten ved indgivelsen af en sådan begæring. Se punkt 11, stk. 8, på siden om [skilsmisse](#) vedrørende mulige fritagelser for gebyrer.

v. I forbindelse med disse typer begæringer skal du forelægge en udskrift med oplysninger om barnets fødsel. En fotokopi vil ikke blive accepteret af retten og heller ikke en forkortet udgave af fødselsattesten.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Der findes ingen forenklet procedure for denne type af begæringer. De regler, der er omhandlet i punkt 11, stk. 6, på siden om [skilsmisse](#), fastsætter procedurerne. Det er muligt at anmode om en foreløbig kendelse, hvor det synes at være nødvendigt.

12 Kan jeg få retshjælp?

Man kan få rådgivning og bistand i forbindelse med forældreansvar ifølge de normale regler for lovpligtige økonomiske undersøgelser. Man kan også få retshjælp i civilsager om forældreansvar, hvis man opfylder de tre almindelige kriterier for økonomisk berettigelse, rimelighed og sandsynlig årsag.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det kan være muligt at anlægge et søgsmål i samme sag på grund af manglende overholdelse af en retskendelse. Manglende overholdelse af en retskendelse kan betragtes som foragt for retten.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Hvis du ønsker at fuldbyrde en retsafgørelse fra en anden medlemsstat, reguleres spørgsmålet af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 (almindeligt kendt som Bruxelles IIa). En afgørelse fra en anden medlemsstat om udøvelse af forældreansvar over for et barn er eksigibel i Skotland, hvor 1) en begæring er indgivet, og 2) retsafgørelsen følgelig erklæres for eksigibel i Skotland.

Proceduren for indgivelse af denne begæring er fastsat i skotsk lovgivning. Begæringen skal indgives til retten i første instans og ledsages af specifikke dokumenter (som er anført i Bruxelles IIa). Det kan være nyttigt at få juridisk rådgivning i en sådan sag.

I overensstemmelse med Bruxelles IIa er der visse retsafgørelser, der kan fuldbyrdes i andre medlemsstater, uden at der er behov for en erklæring om eksigibilitet.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Hvis du ønsker at anfægte anerkendelsen af en retsafgørelse fra en anden medlemsstat, reguleres spørgsmålet af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 (almindeligt kendt som Bruxelles IIa). Bruxelles IIa angiver grundene til, at dommen ikke anerkendes.

En begæring skal indgives efter proceduren i skotsk lovgivning. Begæringen skal indgives til retten i første instans og ledsages af specifikke dokumenter (som er anført i Bruxelles IIa). Det kan være nyttigt at få juridisk rådgivning i en sådan sag.

I overensstemmelse med Bruxelles IIa er der visse retsafgørelser, der kan fuldbyrdes og anerkendes i andre medlemsstater, uden at der er behov for en erklæring om eksigibilitet.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Hvis retten i Skotland har kompetence, vil den almindeligvis anvende skotsk lovgivning. Hvis det antages, at et bestemt spørgsmål er omfattet af en anden relevant udenlandsk lovgivning, som adskiller sig fra skotsk lovgivning, skal denne lovgivning stadfæstes og bevises. Der kan være usædvanlige omstændigheder, hvor udenlandsk lovgivning påberåbes af parterne i en sag, og hvor den skotske domstol under disse omstændigheder kan tage dette i betragtning.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.



This webpage is part of an EU quality network

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.